

001	66	96	96	26	06	92	29	69	55	84	93	36	13	11	7	4	0	
100	98	96	94	92	90	85	80	70	60	55	50	45	40	30	20	15	10	8

Keskiviikkona 24. lokakuuta 2012

MAASEUDUN TULEVAISUUS

3

UUTISET

Kunta voi hankkia tarjouskilpailulla myös lähellä tuotettua ruokaa

Hankintalaki antaa mahdollisuuden vaikka lämpimään leipään, jos kunnassa on osaavat ostajat.

.....

Yleinen harhaluulo on, että kunnan hankinnoissa vain hinta ratkaisee. Näin onkin, jos valintaperusteeksi mainitsee tarjouspyynnössä hinnan eikä aseta laatuvaatimuksia.

Kunta voi kuitenkin hankkia päiväkotiansa, koulujensa ja laitostensa ruokapöytiin myös laadukasta ruokaa. Valintaperusteeksi voi määritellä esimerkiksi tuoreuden, jolloin saa tuoretta.

”Kunta voi esimerkiksi vaatia, että leipä on vastaleivottua. Hankintalaki ei ole sille este”, kilpailuasioden asiantuntija **Jukka Lehtonen** Elinkeinoelämän keskusliitosta sanoo.

Hankalampaa on sen sijaan määritellä esimerkiksi ”lähi-ruoka”. Lehtosen mukaan kilometrirajoja ei saa asettaa tarjousperusteeksi, eli esimerkiksi paikalliset perunat katsottaisiin joidenkin toimittajien suosimiseksi.

Luomuruokaa saa vaatia, kunhan ei tee ehtoista syrjiviä.

Kuntien viisi virhettä

Kuntien hankintoihin liittyy lakimies Lehtosen mukaan kuitenkin yritysten kannalta sellaisia seikkoja, jotka haittaavat sekä niitä itseään että paikallisia pientuottajia. Tässä niistä muutamia.

1. Korkea liikevaihtoraja tarjouspyynnön kohteille. Joskus kunta haluaa vastaajilta jopa miljoonien eurojen liikevaihtoa tai ainakin kymmenen kertaa tarjouspyynnön summan. Iso liikevaihto voi luoda turvalli-

Kouluruuan valintaperusteeksi voi määritellä esimerkiksi tuoreuden.

suuden tunnetta toimitusvarmuuteen, mutta sulkee pieniltä ja paikallisilta yrityksiltä oven saman tien.

2. Kunta vaatii mahdolltomia. Tapahtuman kahvitus sillä ehdolla, että tilaajalla on oikeus

peruuttaa tilaus kuluitta vaikka vasta juuri ennen tapahtumaa. Ketä kiinnostaa? Yrityksen kannalta olisi kohtuullista, että jonkinlainen peruutusmaksu sallittaisiin. ”Kauppaa pitäisi käydä edes suunnilleen siten

kuin alalla on tapana”, Lehtonen sanoo.

3. Turhat ja kohtuuttomat ehdot esimerkiksi immateriaali-oikeuksissa. Johdon konsultilta saatetaan vaatia rajatonta käyttöoikeutta koulutusaineistoon,

vaikkei kunta tee sillä lopulta mitään. Lehtosen mielestä konsultin kannattaisi antaa hyödyntää osaamisensa muihinkin asiakkaisiin, jolloin hinta olisi halvempi.

4. Vakiosopimusehtojen

sopimattomuus. Varsinkin pienemmät kunnat käyttävät Lehtosen mukaan mielellään valtiovarainministeriön valmispohjia, vaikka niissä on otettu huomioon vain ostajan näkökulma ja esimerkiksi sanktiot ja

korvausvastuut yritykselle ovat ankarat.

5. Sopimusehtoja ei noudateta. Jos sopimus kuitenkin tulee, sitä pitää noudattaa. Tiukat tarjousehdot saattavat jättää osan yrittäjistä pois, ja on epäreilua heitä kohtaan, jos ehdot paljastuvat myöhemmin aprilliksi.

EU:lisää pehmypkäliä

Suomen hankintalainsäädäntö menee remonttiin, kun EU saa valmiiksi uuden hankintadirektiivinsä. Kynnysarvot eivät muuttune, mutta pienyritysten aseman ja pehmeiden arvojen pitäisi kohentua.

Todisteet esimerkiksi verojen maksusta vaadittaisiin vain tarjouksen voittaneelta yritykseltä, ei kaikilta kilpailuun osallistuneilta.

Kilpailuun osallistuvilta ei saisi vaatia suurempaa kuin kolminkertaista liikevaihtoa tarjouspyynnön arvoon nähden.

Ympäristöseikkoja ja sosiaalisia perusteita yritetään ympätä mukaan, mutta siinä on EK:n mukaan edettävä komission linjan mukaisesti, varoen.

Euroopan parlamentti yrittää Lehtosen mukaan ujuttaa direktiiviin myös sellaista työlaainsäädäntöä, jota ei muissa säännöksissä ole.

Kun nykyisinkin tarjoukseen mukaan pääsemiseksi yrittäjiltä voidaan edellyttää yleisesti työlaainsäädännön ja taulukko-palkkojen maksamista työntekijöilleen, parlamentin mielestä yritykset pitäisi veloittaa enemmän kuin EU:n työlaainsäädäntö sanoo.

”Nämä ovat tärkeitä asioita, mutta väärässä kohtaa valintaprosessia. Tarjouksen saattaa voittaa yritys, jonka taustat ovat kunnossa, mutta joka tarjoaa huonoa ja kallista palvelua”, Lehtonen vertaa.

EUJA MANSIKKAMÄKI

PÄIVÄN KYSYMYS

Pirkka-tuotemerkin vaniljajäätelö on valmistettu Virossa.

Mikä tekee jäätelöstä reilua?

Reilun kaupan merkillä tuetaan kehitysmaiden maataloustuotantoa. Pirkka myy Reilun kaupan vaniljajäätelöä, jonka valmistusmaaksi on merkitty Viro.

Jäätelön raaka-aineet ovat vesi, kerma, sokeri, rasvaton maitojauhe, voi, herajauhe, stabilointiaineet, emulgointiaineet ja vanilja.

Mikä tekee jäätelöstä reilua, viestintäpäällikkö Riikka Karppinen Reilun kaupan edistämisyhdistyksestä?

Yhdistelmätuotteissa riittää, että 48 prosenttia tuotteen kuituvapainosta on Reilun kaupan raaka-aineita. Tässä tapauksessa sokeri ja vanilja ovat Reilun kaupan tuotteita.

Edellytyksenä on myös, että tuotteen kaikki raaka-aineet, jotka voivat olla Reilun kaupan raaka-aineita, ovat niitä.

Montako Reilun kaupan tuotetta on Suomessa myynnissä?

Yli 1 800. Kulutus on kasvanut vuodesta 2010 kymmeneksellä. Suomalaiset kuluttavat maailmassa neljänneksi eniten Reilun kaupan tuotteita. Viime vuonna niitä ostettiin 102 miljoonalla eurolla.

KATJA KOLJONEN

”Selkeät säännöt hintakilpailun tilalle”

Europarlamentaarikko **Sirpa Pietikäinen** (kok.) haluaa hälventää pelkoja siitä, että hankintadirektiivin uudistus lisää byrokratiaa.

Tavoitteena on päinvastoin nykyisten säännösten selkeyttäminen, jotta jatkossa julkiset hankinnat tehdään aina muuhunkin kuin pelkkään hintaan nojautuen. Tämä lisäisi pienten ja keski suurten yritysten pääsyä mukaan kilpailutuksiin, millä olisi merkittäviä alueloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia.

”Yksi kiistakysymys on, voiko pelkällä hinnalla kilpailuttaa. Komission lähtökohta on, että ei voi”, valotti Pietikäinen. Hän on asiaa valmistelevan sisämarkkinavaliokunnan varapuheenjohtaja.

Elinkeinoelämän keskusliiton tavoin Pietikäinen korostaa, että pelkkä hinnan painottaminen kilpailutuksissa on jo nykyisellään vastoin EU:n ja Suomen hankintasäännöksiä.

Vanhusten kotipalveluista ja koulujen kumiperunoista löytyy esimerkkejä huonosti hoidetusta hankintapolitiikasta.

”Mutta jos kouluruokailussa emännille ei ole annettu muuta kuin pieni summa rahaa, jolla perunat pitää hankkia, ei voi syyttää puolalaisia siitä, että he dumppaavat markkinoille edellisvuoden ylijäämää.”

Alihankkijan vastuu vaikea pala

Hinnan lisäksi keskustellaan siitä, millaisia sosiaalisia kriteereitä voidaan asettaa. Sirpa Pietikäinen kertoo, että komission esityksen mukaisesti pyritään pitämään perusehdoissa, kuten Kansainvälisen työjärjestön ILO:n standardeissa.

Yrittäjät ovat huolissaan säännöksestä, jonka mukaan hankintaketjussa jokainen vastaa edellisestä hankkijasta taaksepäin, hän toteaa. ”Vastuu on kuitenkin myös perusteltu. Nykyisin pitkissä ketjuissa jokainen ottaa välistä voittonsa. Sitten se, joka viimeisenä tekee varsinaisen työn, ei kykene enää toimimaan.”

Esimerkiksi Brysselissä paljastui, että metroasemien vessoja siivoavat tällaisen ketjituksen seurauksena laittomat työntekijät.

Neljä keskeinen kysymys koskee ympäristöasioita, joissa kriteereiksi on kaavailtu ympäristömerkkejä tai elinkaariajattelua.

Ei keinotekoisille markkinoille

Lisäksi Pietikäinen pitää tärkeänä, että julkiset hankkijat kuten kunnat joutuisivat jatkossa laatimaan hankintastrategian. Näin paikalliset yrittäjät tietäisivät ajoissa, mitä heiltä voidaan

kilpailutuksessa edellyttää. Suomessa käytetyt sähköiset kilpailutusmallit auttaisivat esittämään turhia teknisiä virheitä, hän lisää.

Kolmas asia, jota kokoomusmeppi pitää tärkeänä, on rajanveto julkisista palveluista sekä julkisista taloudellisista palveluista. Ensimmäisiä voi direktiivin mukaan kilpailuttaa, mutta jälkimmäiset Sirpa Pietikäinen haluaisi rajata sen ulkopuolelle.

”Ei pidä luoda keinotekoisia markkinoita sellaisille palveluille kuin kehitysvammaisten asuminen, sokeiden opaskoirien koulutus tai osa vanhusten palveluista.”

KAJALEENA RUNSTEN

Sirpa Pietikäinen

TAUSTA

Lisää hankintoja pk-yrityksille

Valtioiden ja kuntien hankinnat eli niiden tavara-, palvelu- ja rakennusostot muodostavat keskimäärin noin 18 prosenttia EU-maiden bruttokansantuotteesta. **Hankintasäännösten uudistuksella** halutaan selkeyttää säännöksiä ja lisätä kilpailutusten tehokkuutta. Se lisäksi viranomaisten joustovaraa ja helpottaisi pk-yritysten pääsyä tarjoajiksi.

EU:n komissio linjasi hankintadirektiivin uudistusta vuonna 2011. **Euroopan parlamentin** sisämarkkinavaliokunta neuvottelee parlamentaarikkojen tekemistä muutosesityksistä, joita on yli 2 000. Valiokunta äänestää ensi kuun lopussa.

Parlamentin ja ministerineuvoston neuvottelut alkavat helmi-maaliskuussa.

julkisuutta poliittisille näkemyksilleen.

Kokoomus ja SDP melkein tasoissa

Kokoomuksen ja SDP:n kannatus kuntavaaleissa on lähes tasoissa, kertoo Helsingin Sanomien kuntavaaligallup.

SDP:n ero kärjessä olevaan kokoomukseen on 0,7 prosenttiyksikköä. Kokoomusta äänestäisi tällä hetkellä 20,7 prosenttia kansalaisista, SDP:tä 20 prosenttia. Kolmantena mittauksessa on keskusta 16,9 prosentin kannatuksellaan ja neljäntenä perussuomalaiset 15,6 prosentin kannatuksellaan.

Kyselyyn haastateltiin 2 009 henkilöä.

POLITIIKASTA LYHYESTI

Ennakköäänestys eteni reippaasti

Ennakkoon on äänestetty viime kuntavaaleja reippaammin.

Tiistaina kello 13:een mennessä kunnallisvaaleissa äänestäneitä oli 20,7 prosenttia.

Ennakköäänestys jatkui ilta kahdeksaan.

KoneAgriassa on asiaa ammattilaisellekin. Hallit ja ulkoalue ovat täynnä koneita, laitteita ja tarvikkeita pelto-, karja- ja metsätöihin. Tule tutustumaan traktori- ja muihin koneuutuuksiin.

www.koneagria.fi